

ESIPUHE

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sai vuoden 1995 alussa vastaanottaa vanhurskauttamisoppia koskevan asiakirjan "Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista", johon siltä pyydettiin kannanottoa tammikuun loppuun 1996 mennessä. Asiakirjan olivat laatineet Luterilainen maailmanliitto (LML) ja Roomalaiskatolisen kirkon Kristittyjen ykseyden edistämisen neuvosto. Asiakirjan tarkoituksena oli osoittaa, että luterilaisten kirkkojen ja roomalaiskatolisen kirkon opetuksessa vanhurskauttamisesta vallitsee nykyään sellainen yhteisymmärrys, jonka perusteella asianosaiset kirkot voisivat todeta vanhurskauttamisopista toisilleen lausumat tuomiot kohteettomiksi. Alunperin molempien osapuolten oli määrä antaa tämänsisältöinen julistus vuonna 1997. Luterilaisen osapuolen oli myös tarkoitus päättää asiasta Luterilaisen maailmanliiton IX yleiskokouksessa Hong Kongissa 8.-16.7.1997. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 50 vuotta LML:n perustamisesta Lundissa 1947 ja 450 vuotta Trenton kirkolliskokouksesta, jossa roomalaiskatolinen kirkko määritteli kantansa vanhurskauttamisoppiin.

LML:n pääsihteerin lähettämässä julistuksen saatekirjeessä oli asetettu kaksi kysymystä, joihin kirkkojen tulisi vastata. Kysymykset kuuluivat seuraavasti:

"1. Voiko kirkkonne tunnustaa, että se luterilais-roomalaiskatolinen yhteisymmärrys, joka on esitetty 'Yhteisessä julistuksessa vanhurskauttamisopista', on sopuosinnassa apostolisen evankeliumin kanssa, jota Raamattu julistaa ja josta luterilaiset tunnustuskirjat todistavat?"

2. Voiko kirkkonne pitää Yhteisessä julistuksessa esitettyä yhteisymmärrystä riittävänä perustana julistukselle, että luterilaisten tunnustuskirjojen sisältämät vanhurskauttamista koskevat oppituomiot eivät koske nykyistä roomalaiskatolista kirkkoa?"

Kirkon ulkoasiain neuvosto (KUN) antoi kirkkomme lausunnon valmistelun teologisten asiain neuvottelukunnan tehtäväksi. KUN antoi asiakirjasta 30.1.1996 lausunnon teologisten asiain neuvottelukunnan valmistelutyön pohjalta. Lausunnonsa neuvosto ei suoraan vastannut edellä esitettyihin kysymyksiin, vaanteki lukuisia korjausehdotuksia asiakirjaluonnokseen. Määräaikaan mennessä 25 LML:n jäsenkirkkoa lähetti kannanottonsa asiakirjaan. Nämä vastaukset LML antoi Strasbourgin ekumeenisen tutkimusinstituutin analysoitaviksi. Kesällä 1996 pidettiin Würzburgissa luterilais-katolisen työryhmän kokous, jossa saadun palautteen pohjalta muokattiin julistuksen tekstiä. Tämän kokouksen jälkeen LML järjesti Genevessä asiantuntijapalaverin, jossa arvioitiin Würzburgissa laadittua uutta tekstiä. Piispa Eero Huovinen osallistui kirkkomme edustajana molempiin kokouksiin, Genevessä oli myös dosentti Simo Peura. Würzburgin tekstiin ei tehty muutoksia, vaan se jätettiin sellaisenaan LML:n neuvoston käsiteltäväksi ja sen jälkeen lähetettäväksi jäsenkirkkoille lopullista kannanottoa varten.

Würzburgin kokouksen jälkeen kävi kuitenkin ilmi, että eräät asiakirjan kohdat herättivät tyytymättömyyttä molemmilla tahoilla. Kirkossamme käydyssä keskustelussa esitettiin näkemyksiä, että asiakirja vaatisi vielä lisätyöstämistä ja että kaivattaisiin lisää aikaa asiakirjan käsittelyyn. Suomen ev.-lut. kirkon ulkoasiain neuvosto lähetti 12.9.1996 LML:lle kirjeen, jossa ehdotettiin pidennettyä aikataulua julistuksen käsittelyyn. LML:n neuvoston kokouksessa Genevessä syyskuussa 1996 LML:n pääsihteerin toivoi vielä pysyttävän alkuperäisessä aikataulussa, mutta koska useiden neuvoston jäsenten mielestä asiakirjan korjaaminen oli vielä tarpeen, neuvosto päätyi lopulta julistuksen käsittelyaikataulun muuttamiseen.

LML:n neuvoston täysistunnolle asian valmisteli Ekumeenisten asioiden ohjelmakomitea, ja sen tekemän ehdotuksen mukaisesti neuvosto teki asiassa mm. seuraavansisältöiset päätökset:

- Würzburgin kokouksen teksti hyväksyttiin jatkotyöskentelyn pohjaksi. Revisiotyöryhmän tuli keskittyä korjaamaan asiakirjan kohtia 23, 26 ja 28-31.

- Uudelleen muokattu teksti tulee LML:n eksekutiivikomitean käsittelyyn helmikuussa 1997. Sen jälkeen eksekutiivikomitea lähettää julistuksen tekstin kirkkoille lopullista hyväksymistä varten. Kirkkojen kannanotot pyydetään viimeistään 1.6.1998.

- Hong Kongin yleiskokousta informoidaan Yhteisestä julistuksesta ja sen vaiheista sekä rohkaistaneidistämään julistuksen hyväksymistä kirkkoissa.

- LML:n neuvosto ratkaisee vuoden 1998 aikana, onko asiakirjasta olemassa yhteisymmärrys luterilaisissa kirkkoissa, ja myönteisessä tapauksessa toteaa sen juhlallisesti viimeistään 31.12.1998.

Lähes samat henkilöt, jotka olivat Würzburgin ensimmäisessä kokouksessa muokkaamassa julistuksen tekstiä, kokoontuivat uudelleen samaan kaupunkiin tammikuussa 1997. Piispa Huovisen mukana molempiin Würzburgin kokouksiin osallistui hänen teologinen sihteerinsä pastori Antti Saarelma. Kokouksen tiiviin työskentelyn tuloksena syntyi teksti, joka myöhemmin molempien osapuolten päättävissä elimissä todettiin lopulliseksi. Luterilaisella puolella asiaa käsitteli LML:n eksekutiivikomitea helmikuussa 1997, ja LML:n pääsihteeri Ishmael Noko lähetti lopullisen tekstin jäsenkirkkoille 26.2.1997 päivätyn saatekirjeen mukana.

Pääsihteeri Nokon saatekirjeessä kerrataan lyhyesti julistuksen käsittelyn eri vaiheet sekä pyydetään jäsenkirkkojen vastaukset viimeistään 1.5.1998. Vastauspyyntö esitetään seuraavasti:

"Luterilaisen maailmanliiton neuvoston ja eksekutiivikomitean ohjeiden mukaisesti pyydän teitä lähettämään minulle Geneveen kirkkonne päätöksen siitä, hyväksyykö kirkkonne ehdotetun julistuksen vanhurskauttamisopista (1997). Pyydän saada ratkaisunne vastauksena seuraavaan kysymykseen:

Hyväksyykö kirkkonne johtopäätökset, jotka on saavutettu Yhteisen julistuksen kohdissa 40 ja 41, ja voiko se siten yhtyä seuraavaan käsitykseen: Koska olemme yksimieliset siitä perustavasta merkityksestä ja totuudesta, joka sisältyy vanhurskauttamisemme Kristuksessa ja josta Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista todistaa, luterilaisten tunnustuskirjojen vanhurskauttamista käsittelevät oppituomiot eivät koske roomalaiskatolisen kirkon opetusta vanhurskauttamisesta sellaisena kuin se esiintyy Yhteisessä julistuksessa vanhurskauttamisopista?"

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tehtävänä on nyt tutustua huolellisesti Yhteiseen julistukseen vanhurskauttamisopista sekä antaa perusteltu vastauksensa edellä mainittuun kysymykseen. Koska kysymyksessä on kirkkomme tunnustuksen tulkintaanliittyvä tärkeä asia, vastausta valmistelee piispaainkokous. Lopullisen päätöksen asiasta tekee kirkolliskokous toukokuussa 1998.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1997

Risto Cantell
Ulkoasiain osaston johtaja, kirkkoneuvos